

۱- متن زیر معرف کدام شاعر است؟

استاد دانشگاه و شاعر معاصر و از شاعران موفق پس از انقلاب اسلامی به‌شمار می‌آید. ابتدا در رشته پزشکی و جامعه‌شناسی پذیرفته شد، سپس هر دو را رها کرد و به ادبیات روی آورد، آینه‌های ناگهان یکی از آثار اوست.

۲- معنی بیت «جهان جمله فروغ روی حق دان/ حق اندر وی ز پیدایی است پنهان» را بنویسید.

۳- در گروه واژه‌های زیر غلطها را مشخص کرده، سپس آن‌ها را اصلاح کنید.
فارق و آسوده- فروغ و روشنائی- غریب و نزدیک- قوغا و آشوب- ذنجره

۴- معنی واژه‌های زیر را بنویسید.

طفولیت- متعبد- غوغا- ابد- زنجره- مصحف

۵- معنی بیت زیر را بنویسید.

«برگ درختان سبز، در نظر هوشیار/ هر ورقش دفتری است، معرفت کردگار»

۶- در متن زیر چند غلط املایی وجود دارد؟

کودکان پرنشاط گل‌بوته‌ها و نوجوانان امیدوار زرت‌ها در گوش نسیم عامین می‌گفتند و من با قرور و مهربانی و خشنودی، باغ و سحرا را تماشا می‌کردم.

۷- برای هر یک از کلمات زیر دو هم‌خانواده بنویسید.

طفل - تعجب - مفهوم - معرفت

۸- برای هر یک از کلمه‌های زیر، دو هم‌خانواده بنویسید.

جاذبه ← مزرعه ← خالق ← معرفت ←

۹- منظور از عبارت «آینده با حرف ساخته نمی‌شود» چیست؟

۱۰- جملات زبانی زیر را به صورت جمله‌ی ادبی بازنویسی کنید.

الف) قطره‌ی اشک از چشم بر روی خاک افتاد.

ب) دوست من دلی پاک دارد.

۱۱- معنی بیت «گور خانه‌ی راز تو چون دل شود/ آن مرادت زودتر حاصل شود» را بنویسید.

۱۲- قافیه و ردیف را در بیت «گور خانه‌ی راز تو چون دل شود/ آن مرادت زودتر حاصل شود» مشخص کنید.

۱۳- معنی بیت «دانه‌ها چون در زمین پنهان شود/ سر آن سرسبزی بستان شود» را بنویسید.

۱۴- معنی بیت «گفت پیغمبر هر آن کو سر نهفت/ زود گردد با مراد خویش جفت» را بنویسید.

۱۵- نهاد را در بیت زیر مشخص کنید.

«بهر از هر چه هست در دنیا/ با خدا راز گفتنت امروز»

۱۶- با توجه به بیت «روشن و گرم و زندگی پرواز/ آسمان مثل یک تبسم شد» مقصود از مصرع دوم چیست؟

۱۷- مفعول را در عبارت‌های زیر مشخص کنید.

(۱) من قلب کوچولویی دارم، خیلی خیلی کوچولو!

(۲) مرد آزاده تن به ذلت نمی‌دهد.

(۳) تا توانی پیش کس مگشای راز.

۱۸- در بیت‌های زیر متمم‌ها را مشخص کنید.

(۱) پرید از شاخکی بر شاخساری/ گذشت از بامکی بر جو کناری

(۲) ز وحشت سست شد بر جای ناگاه/ ز رنج خستگی درماند در راه

۱۹- با توجه به معنی، املاهای صحیح کلمه را انتخاب کنید.

الف) هجوم □ هجوم □ = حمله
ب) اجز □ عجز □ = ناتوانی

۲۰- جدول زیر را کامل کنید.

کوتاه شده	کامل
.....	افتاد
گه
وَز
بَس

۲۱- با کلمه‌های مناسب جای خالی را پر کن.

(۱) فتاد از پای کرد از فریاد

(۲) کبوتر بچه‌ای با

(۳) من این‌جا چون تو چون

(۴) شدش به پیش چشم

۲۲- عبارت «ابتدای کار تو چگونه بود» به چه معناست؟

۲۳- عبارت «گفتم: ای تن، رنج از بهر خداری بکش» به چه معناست؟

۲۴- در هر گزینه یک غلط املائی وجود دارد، آن‌ها را پیدا کنید و شکل درست را بنویسید.

الف) اسکندر سنگ مزارها را خواند و به هیبت فرو رفت.

ب) مدت حیاط صاحبان قبور از ده سال تجاوز نمی‌کرد.

ج) مُجتبا در درس‌هایش پیشرفت کرده است.

مجموعه تمرینات ادبیات فارسی

موضوع: سه فصل اول کتاب درسی

۲۵- با توجه به جمله، کلمه مناسب را انتخاب کنید.

- الف) ساعاتی که ورزش می‌کنی در ردیف تلف شده نیست. (وقت - اوقات)
 ب) گران‌بها را بیهوده از دست ندهید. (دقایق - دقیقه)
 ج) خوش بودن به بعضی‌ها، الکی خوش بودن است (قول - اقوال)

۲۶- منظور از عبارت «عمر حقیقی را شناسنامه ما تعیین نمی‌کند» چیست؟

۲۷- چرا می‌گویند «وقت از طلا گران‌بها تر است»؟

۲۸- عبارت «گره از کار دیگران گشودن» به چه معناست؟

۲۹- معنی بیت «از دی که گذشت هیچ از او یاد مکن/ فردا که نیامده است فریاد مکن» را بنویسید.

۳۰- معنی بیت «بر نامده و گذشته بنیاد مکن/ حالی خوش باش و عمر بر باد مکن» را بنویسید.

۳۱- عبارت مشخص شده در جمله «مدت حیات صاحبان قبور که بر روی سنگ‌ها حک شده بود، هیچ‌کدام از ده سال تجاوز نمی‌کرد» به چه معناست؟

۳۲- هریک از کلمات ردیف (الف) را به مترادف آن در ردیف (ب) وصل نمایید. (بعضی از کلمات هر ردیف، بدون مترادف و اضافی هستند).

الف	ب
بُرنا	آشکار
تحلیل	آبرو
شعور	اراده
پارسا	گروه
همت	بررسی
غیرت	جوان
هیئت	بپرهیز
مقتدر	زورگو
متعال	درک
زنهار	پیر

مجموعه تمرینات ادبیات فارسی

موضوع: سه فصل اول کتاب درسی

۳۳- در ردیف دوم جدول زیر، در هر خانه، هم‌خانواده‌های یک واژه از درس ۳ نوشته شده است با مراجعه به متن درس آن واژه را پیدا کرده و در ردیف اول و در خانه‌ی مربوط به آن کلمه بنویسید.

واژه						
هم‌خانواده	قدرت - قادر	محکم - مستحکم	حلّ - محللول	رأس - رئیس	فخر - فاخر	درس - تدریس

۳۴- مهم‌ترین بخش هر جمله، است.

۳۵- نهاد جملات زیر را مشخص کنید.

الف) گورخانه راز تو چون دل شود آن مرادت زودتر حاصل شود.

ب) امروز در دنیا، وضع شما با یک سال پیش، از زمین تا آسمان تفاوت کرده است.

۳۶- زیر فعل‌ها خط بکشید.

جوانان و نوجوانان ما اهل فکر کردن، درس خواندن، دریافتن، تحلیل کردن هستند و این هم امتیاز دیگری است.

۳۷- در هر عبارت، جمله‌ی بدون فعل (شبه جمله) را پیدا کنید و زیر آن خط بکشید.

الف) به شما جوانان به عنوان فرزندان عزیز و پاره‌های دل این ملت می‌گوییم؛ عزیزان من، کار کنید.

ب) تا توانی پیش کس مگشای راز / بر کسی این در مکن زنهار باز

پ) جوان و نوجوان، چشمه‌ی جوشان نیرو و استعداد است. جوان یعنی آینده.

۳۸- در بند زیر کدام کلمه‌ها در نقش صفت به کار رفته‌اند؟ مشخص کنید.

«دشمنان می‌خواهند این نسل جوان و پرشور و آینده‌ساز را از راه‌های مختلف از ساختن ایران آباد و آزاد و مؤمن و

پاکیزه آینده ناتوان کنند.»

۳۹- اگر بخواهیم مقصود و منظور خود را از زیباتر و تأثیرگذارتر بگوییم از بهره می‌گیریم.

۴۰- در بند اول درس ۳، رهبر انقلاب، جوان و نوجوان را به چه چیزی تشبیه فرموده‌اند؟

۴۱- در هر بیت از شعر «راز شکوفایی» کلمات قافیه و ردیف را مشخص کنید و نام قالب شعر را بنویسید.

۴۲- در کدام بیت شعر «راز شکوفایی» تشبیه دیده می‌شود؟

۴۳- در هر کلمه یک حرف افتاده است، با توجه به معنی کلمه، املائی آن را کامل کنید.

(۱) خ : اشتباه

(۲) ا : راف: خارج شدن از مسیر درست

(۳) ال : اکنون

(۴) : درستی

(۵) ا : مترادف: اقرار کردن

(۶) م : بیوعات: روزنامه‌ها و مجلات

۴۴- در نوشتن املا به نحوه‌ی تلفظ و مطابقت آن با دقت شود.

۴۵- در هنگام نوشتن انشا، از نگارش مناسب استفاده کنیم.

مجموعه تمرینات ادبیات فارسی

موضوع: سه فصل اول کتاب درسی

۴۶- جملات ادبی زیر را به صورت جملات زبانی بازنویسی کنید.

الف) صبحگاهان، خورشید به چهره شهر لبخند می‌زند.

ب) پیامبر چون نسیم نرم و مهربان و چون گل متبسم و خندان بود.

پ) بر درختی، شکوفه‌ای خندید.

۴۷- مولوی نگه داشتن راز را در دل به چه چیزی تشبیه کرده و نتیجه آن را چه می‌داند؟

۴۸- مولانا جلال‌الدین محمد بلخی از شاعران بزرگ قرن است و معروف‌ترین اثر او است.

۴۹- آثار مربوط به محمدجواد محبت را از فهرست آثار زیر مشخص کنید.

«از آسمان سبز، کوچه باغ آسمان، در کوچه آفتاب، با بال این پرنده سفر کن، هوای گل سرخ، دری به خانه خورشید،

رگبار کلمات، گل و نوروز»

۵۰- مفهوم بیت زیر را توضیح دهید.

«با نسیمی که زندگی در اوست / باز چشم جوانه‌ای وا شد»

۵۱- منظور شاعر از «کتاب» در مصراع «در کتابی، بهار معنا شد» چیست؟

۵۲- کدام واژه داخل کمانک را برای تکمیل جمله انتخاب می‌کنید؟

الف) باید نیروی جوانی را با و تفکر و همراه کنیم. (تعامل، بصیرت - تأمل، بسیرت - بسیرت -

تأمل، بصیرت)

ب) بزرگ‌ترها معمولاً با و آه از جوانی یاد می‌کنند. (حسرت - حصرت - هصرت - هسرت)

پ) زیبایی دوره‌ی نوجوانی را با، زشت و تاریک نکنیم. (کم‌حوصله‌گی، کم‌حوصلگی)

۵۳- یکی از راه‌های تقویت املا، پرورش مهارت خوب است.

۵۴- با توجه به نوع قافیه‌بندی شعر «با بهاری که می‌رسد از راه» قالب شعر را مشخص کنید.

۵۵- مجموعه‌ای از کلماتی که با هم نسبتی دارند و کنار هم می‌آیند آرایه‌ای ادبی یا را می‌سازند.

۵۶- در مورد آرایه‌های ادبی به کار رفته در هر جمله یا بیت توضیح دهید.

الف) دوست خوب کیمیاست.

ب) جویبار با صفا و زلال و گوارای زندگی را گل‌آلود نسازیم. و

پ) بر درختی، شکوفه‌ای خندید / در کتابی، بهار، معنا شد. و

ت) مثل یک شاخه گل جوانه بزن. و

ث) کتاب پر راز و رمز آفرینش و شگفتی‌های طبیعت، سرشار از درس و اندرزهاست.

۵۷- در کدام جملات، فعل حالتی را نشان می‌دهد؟

- الف) زندگی بر تو می‌زند لبخند
پ) با بهاری که می‌رسد از راه
ث) مثل یک شاخه گل جوانه بزن.
ج) جلوه‌های گوناگون نوجوانی هیچ‌کدام بیهوده نیستند.
- ب) مثل یک چشمه‌سار جاری شو.
ت) دوست خوب کیمیاست.

۵۸- هر یک از بیت‌های زیر از چند جمله ساخته شده‌اند؟ نهاد جمله‌ها را مشخص کنید.

- الف) روشن و گرم و زندگی پرداز / آسمان مثل یک تبسم شد
ب) بر درختی، شکوفه‌ای خندید / در کتابی بهار، معنا شد
پ) بهتر از هر چه هست در دنیا / با خدا راز گفتنت امروز